

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЖЕЖЕНОЇ ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ

*В.Й. Кузиляк., М.З. Пелешко к.т.н, В.В.Корнійчук
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності*

Забезпечення пожежної та техногенної безпеки населених пунктів і територій є одним із головних чинників, що впливають на економічний розвиток держави. Питання безпеки та захисту населення в Україні, об'єктів та національного надбання і території держави від пожеж і їх наслідків мають розглядатися як невід'ємна частина державної політики у сфері національної безпеки і державного будівництва, тобто як одна з найбільш важливих функцій діяльності центральних органів виконавчої влади України, Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, міських, районних, районних у містах державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування та їх виконавчих комітетів.

Людство зазнає суттєвих втрат від пожеж як природного, так і техногенного походження. Величезні втрати має суспільство від лісових і торф'яних пожеж, якими забруднюється повітряне і водне середовище, знищуються природні ресурси. Сьогодні пожежі завдають відчутних збитків не тільки економіці, а й культурним пам'ятникам як національного, так і світового значення.

Слід відмітити, що для України характерна висока концентрація потенційно небезпечних об'єктів. Вони становлять постійну загрозу виходу з-під контролю людини великої кількості сильнодіючих отруйних речовин, які можуть шкідливо впливати на людей, тваринний та рослинний світ.

У зв'язку з вище викладеним в Україні існує гостра необхідність удосконалення державної політики щодо розв'язання завдання надзвичайної ваги – поряд із забезпеченням сталого соціально-економічного розвитку країни ефективно супроводжувати формування безпечного стану життєдіяльності суспільства і кожної людини, забезпечувати належний рівень пожежної безпеки, створювати досконалу правову систему.

Відсутність відповідної нормативно-правової бази, чіткості в організації структури державної пожежної охорони, вчасної розробки, а на даний момент і реалізації загальної концепції національної безпеки, невиконання державних програм у сфері пожежної безпеки призвели до прорахунків у визначенні основних напрямків внутрішньої політики держави щодо захисту населення і територій від пожежної небезпеки. Це, у свою чергу, негативно позначається на багатьох сферах життєдіяльності людей, впливає на поглиблення кризових процесів, призводить до відомчої ізольованості органів управління і сил швидкого реагування, дублювання структурних підрозділів.

Слід відзначити, що на теперішній час недостатньо висвітлені теоретичні та прикладні аспекти державного управління пожежною безпекою.

Структурна перебудова діяльності державної політики у сфері пожежної безпеки на сучасному етапі і надалі повинна здійснюватись у таких напрямках: створення цілісної концепції забезпечення пожежної безпеки держави, відповідно до історичних, економічних, соціальних та культурних особливостей розвитку українського суспільства; удосконалення чинного законодавства у сфері пожежної безпеки України; адекватна зміна правовідносин органів державного управління з

юридичними і фізичними особами у сфері пожежної безпеки в умовах ринкових відносин.

Основними напрямками державної політики з питань забезпечення пожежної та техногенної безпеки слід визначити:

створення єдиної системи забезпечення пожежної та техногенної безпеки в державі та її розвиток;

забезпечення життєво важливих інтересів держави і суспільства у сфері пожежної та техногенної безпеки;

розроблення організаційно-правових засад діяльності щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки в населених пунктах та на об'єктах;

удосконалення та підвищення ефективності роботи, пов'язаної із забезпеченням пожежної та техногенної безпеки в державі;

ефективне розв'язання завдань із забезпечення протипожежного захисту та оперативного реагування на обстановку;

створення в системі пожежної охорони структури, завдання та функції якої відповідають напряму ринкових перетворень в Україні та вимогам Європейського Союзу;

посилення державного нагляду за станом пожежної та техногенної безпеки в населених пунктах та на об'єктах незалежно від форми власності, організації гасіння пожеж та зменшення їх негативних наслідків;

удосконалення тактичних прийомів і технологій гасіння пожеж, розроблення та впровадження нових вітчизняних засобів пожежогасіння, екологічно безпечних вогнегасних речовин;

гармонізацію державних стандартів у сфері пожежної та техногенної безпеки з відповідними міжнародними стандартами та європейськими нормами;

розроблення технічних регламентів та розвиток випробувальної бази для забезпечення функціонування системи підтвердження відповідності продукції вимогам пожежної безпеки, викладеним у Європейських директивах;

подальший розвиток фундаментальних та прикладних наукових досліджень у сфері пожежної безпеки;

інформаційне забезпечення державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій і населення з питань пожежної безпеки;

зміцнення кадрового потенціалу пожежної охорони; досягнення належного рівня фінансового і матеріально-технічного забезпечення у сфері пожежної та техногенної безпеки.

Необхідно зазначити, що пожежі та їх наслідки є відображенням сучасного стану економіки держави, який, на жаль, бажає кращого. До неспроможності держави належно фінансувати пожежну охорону слід додати і такі соціальні фактори як спад виробництва, зростання безробіття, посилення напруженості в суспільстві через різке розшарування за доходами, зношеність основних фондів житлово-комунального господарства та ін.

Наприклад, у середньому за рік на об'єктах житлово-комунального господарства трапляється понад 5 тис. пожеж, на яких гине більше трьохсот осіб. На рівень протипожежного захисту також негативно впливають недоукомплектованість аварійно-рятувальних служб до нормативної штатної чисельності, в деякій мірі відсутність належної навчальної бази для підготовки висококваліфікованих рятувальників.

Наведене дозволяє зробити висновок про те, що проблема пожежної безпеки є комплексною, а її розв'язанню буде сприяти вдосконалення системи забезпечення

пожежної та техногенної безпеки, організаційних засад її функціонування, зміцнення нормативно-правової, науково-технічної і ресурсної бази, удосконалення державного управління у цій сфері. Як було зазначено із численних Програм забезпечення пожежної безпеки на відповідні роки, «гострота протипожежної проблеми вимагає вжиття організаційних та інженерно-технічних заходів з боку міністерств, відомств, місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування. Особлива увага при цьому повинна приділятися питанням нормативного і правового характеру, удосконаленню системи профілактики, створенню та зміцненню матеріально-технічної бази АРС. До першорядних заходів слід віднести також кадрове та інформаційно-технічне забезпечення пожежної охорони, розширення міжнародного співробітництва в сфері боротьби з пожежами. Назріла потреба у проведенні комплексу науково-дослідних і конструкторських робіт для створення нових засобів протипожежної автоматики і пожежогасіння, підвищення вогнестійкості будівельних конструкцій, посилення пожежної безпеки технологічних процесів, розроблення пожежобезпечних електротехнічних та інших виробів. Вимагає вдосконалення робота, пов'язана із запобіганням загибелі людей на пожежах, навчанням населення заходам пожежної безпеки, залученням громадськості до участі в профілактичній роботі».

В даному випадку пожежну безпеку необхідно визначити як вид (напрямок) національної безпеки, яка полягає у захищеності життя та здоров'я людей, майна та інших цінностей фізичних та юридичних осіб, національного багатства і навколишнього природного середовища, за якої забезпечуються своєчасне попередження, виявлення, припинення і нейтралізація пожеж та їх наслідків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року.
2. Указ Президента України від 27 січня 2003 року № 47 «Про заходи щодо вдосконалення державного управління у сфері пожежної безпеки, захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій».
3. Закону України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 року.
4. Наказ Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи України від 23 вересня 2003 р. № 355 «Про затвердження Положення про порядок розроблення, затвердження, перегляду, скасування та реєстрації нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки».
5. ДСТУ 2272:2006 «Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять».